

Zanimiva ozadja nenadnega odpoklica angleškega poslanika iz Moskve:

Napovedi o bližnjem poslabšanju razmerja med Anglijo in Sovjeti

Italijanski tisk pravi, da se Nemčija pripravlja na zasedbo ruske Ukrajine, da bi prehitela Angleže

London, 3. jan. o. Sovjetski zunanji minister Molotov je angleškemu poslaniku v Moskvi, ki je odpotoval v Anglijo, ob odhodu sporočil, da sovjetska vlada že dalje časa opazuje, da vodi Anglija vedno sovražnejšo politiko proti Rusiji. To angleško ravnanje grozi poslabšati dosedanje odnose med obema državama.

V tej uradni sovjetski izjavi vidijo angleški krogi napoved o morebitnih daljnosežnih spremembah med Anglijo in Rusijo, ki bodo močno vplivale na potek evropske vojne. Če bi prišlo do ustavitve diplomatskih odnosov med obema državama, zdi se, da bi Sovjeti sklenili potem pravo vojaško zvezo z Nemčijo ter stopili dejansko v vojno ob strani Nemčije.

Turin, 3. jan. o. Vodilni italijanski dnevnik »Stampa« prinaša daljši članek o tem, kakšni razlogi so privedli Anglijo, da je nenadno poklicala svojega poslanika v Moskvi Seeta domov. List razpravlja o teh vzrokih takole:

Sovjetski napad na Finsko je spremenil angleško sodbo o sovjetski Rusiji, o njenih pravih namelih in o njeni moči, ki se je v spopadu s Finci izkazala kot zelo dvomljiva. V nekaterih angleških krogih vstaja zaradi tega misel, če ne bi kazalo obratovati tudi s komunizmom v Rusiji. Odločilnega pomena za bodoče angleško ravnanje glede Rusije bodo poročila, ki jih bo dal angleški vladni moskovski poslanik. Gre pri tem za poročila take vrste, ki jih ni mogoče pošiljati pisмено ali brzojavno.

Anglija boče točno vedeti, kakšno je sedanje pravo razpoloženje med sovjetskim prebivalstvom spričo vesti, ki dan za dnem govore o delnih uporih med delavstvom in vojaštvom. Posebne važnosti je vprašanje ali bi bilo ob morebitnem zunanjem vojaškem porazu Sovjetov moči računati z notranjo revolucijo in s spremembo sedanjega Nemčiji prijaznega političnega reda. Če je mogoče računati na kaj takega, potem Anglija ne bo odlašala s spremembo svojega razmerja do Rusije in se tudi spustila z njo v odkrito nasprotje, ki bi moralo dovesti do spopada. Ob morebitni zmagi bi Anglija vzela Nemčiji rusko pomoč in onemogočila ogrožanje svoje posesti v Aziji po komunistični propagandi.

Važno je pri tem vprašanje, kaj bo storila Nemčija. Italijanski list sodi, da bo ob prvih znamenjih morebitnega angleškega napada na Rusijo Nemčija takoj zasedla — navzlic vsem vezam in pogodbam s Sovjeti — rusko Ukrajino do Dona in Crnega morja. S tem bi bilo izpolnjeno tisto, kar si je Hitler ves čas želel in kar je predlagal lani januarja tudi Poljski: dobiti v roke vso Ukrajino, njeno žito, njeno rudno bogastvo in ogromne industrijske naprave ob Donu (Dnjestroj) itd. S tem bi Nemčija postala glede svoje preskrbe neodvisna in nepremagljiva, če bi vodstvo in gospodarsko organizacijo teh predelov prevzeli njeni strokovnjaki.

menjih morebitnega angleškega napada na Rusijo Nemčija takoj zasedla — navzlic vsem vezam in pogodbam s Sovjeti — rusko Ukrajino do Dona in Crnega morja. S tem bi bilo izpolnjeno tisto, kar si je Hitler ves čas želel in kar je predlagal lani januarja tudi Poljski: dobiti v roke vso Ukrajino, njeno žito, njeno rudno bogastvo in ogromne industrijske naprave ob Donu (Dnjestroj) itd. S tem bi Nemčija postala glede svoje preskrbe neodvisna in nepremagljiva, če bi vodstvo in gospodarsko organizacijo teh predelov prevzeli njeni strokovnjaki.

List pravi, da se Nemčija na to morebitnost vojaško že pripravlja sama in da računa na pomoč ruskih emigrantov. Emigrantske prostovoljske oddelke organizirata v sedanji nemški Galiciji bivša carska generala Skoropatski in Popov, ki uživata navzile zvezi Nemčije s Sovjeti vso podporo nemških oblasti. Emigranti bi prevzeli v zasedeni Ukrajini tudi upravo.

Potemtakem bi zaradi spremenjenega političnega položaja v Evropi kmalu moglo priti do konca v prijateljskega med narodnosocialistično Nemčijo in sovjetsko Rusijo.

Morska poplava v zahodni Turčiji je zahtevala dozdej 1200 življenj

Novi potresni sunki v vzhodni Turčiji

Ankara, 3. jan. o. Po zadnjih vesteh so silovite poplave ob zahodni turški obali, zlasti ob Marmarskem morju povzročile ogromno škodo. Uničene so cele vasi. Število mrtvih zaradi poplave znaša, koliko je zdaj znano, 1200.

Povodnji v zahodnem delu Anatolije so zaslele vse kraje od Smirne do Adapasara ter pomenijo pravo narodno nesrečo. Po nekaterih krajih, kakor n. pr. v vasi Mustafa Kemal ni niti ene hiše, v katero ne bi bila vdrla voda. Številne družine se niso mogle pravočasno umakniti pred katastrofo in zdaj na strehah svojih hiš v največjem mrazu in polno groze pričakujejo pomoč. Oddelki pionirjev ter vojaštva se prizadevajo z nadčloveškimi napori, da bi rešili prebivalstvo.

Predsednik turške republike İsmet İnönü se danje obiskuje kraje, ki jih je prizadel potres. Včeraj je bil v Tokatu, odkoder je na ljudstvo prizadetih krajev naslovil poslanico, v kateri bodri narod in mu zagotavlja pomoč vlade in vsega turškega naroda. Državni poglavar je včeraj prispel v Malatijo.

Nov močan potres je opustošil pokrajino Jpskata in pokrajino vzhodno od Erzinjena. Potres se je začel ob 14.45. V devetih vseh se je zrušilo 97 hiš, 67 pa jih je bilo poškodovanih. Človeških žrtev ni bilo. Ob 16.20 so čutili močan potres tudi v Cankerevu. Podrobnosti še ni, vendar menijo, da ni bilo človeških žrtev.

Ameriška pritožba v Londonu zaradi zaplenbe pošte za Nemčijo

London, 3. januarja. o. Ameriški poslanik v Londonu je včeraj izročil angleški vladi uradni protest Amerike proti temu, da Anglija plenijo ameriško pošto, ki gre z ameriški in nevtralnimi ladjami v Nemčijo, in seveda tudi nemško pošto za Ameriko. Ameriška vlada pravi, da take pravice Angliji ne more priznati. Angleška vlada odgovarja na ta protest, da je pregled pošte za Nemčijo in iz Nemčije bil sklenjen zaradi tega, da bi Anglija Nemčiji preprečila pošiljanje tujih deviz iz Amerike. Tuji denar spada v seznam tihotapskega blaga, ki ga Anglija in Francija ne dovolujeta dovažati v Nemčijo, ker je to blago bistvenega pomena za vojskovanje in za vojne nakupe. Zadnje dni so angleške oblasti zaplenile 1800 vreč ameriške pošte za Nemčijo.

Vremensko poročilo

Bled: —16, jasno, mirno, 26 cm snega pršič, drsalnice uporabno.
Radovljica: —19, jasno, mirno, 5 cm pršiča na 10 cm podlage, drsalnice uporabno.
Jezersko: —16, jasno, 10 cm pršiča na 25 cm podlage.
Sv. Križ nad Jesenicami: —10, jasno, mirno, 12 cm pršiča na 30 cm podlage.
Polzevo: —12, jasno, 5 cm pršiča.
Škofja Loka: —16, jasno, mirno, 5 cm pršiča na 15 cm podlage.
Kranjska gora: —16, jasno, mirno, smuško tezišče spodaj 27 cm, zgornj pa 37 cm snega, srez, drsalnice uporabno.

Nemški kancler Hitler, poveljnik nemške vojske general Brauchitsch in poveljnik mornarice admiral Raeder so za Novo leto dali dnevna povelja nemški vojski in mornarici v katerih zagotavljajo, da bo Nemčija v l. 1940. gotovo zmazala.

Nemški listi prinašajo pod velikimi naslovi podatke o poljskih grozdebnih nad Nemci, ter delajo zanje odgovorno poljsko vlado in Anglijo. Po nemških uradnih podatkih je bilo med vojno na Poljskem ubitih 5.437 nemških civilistov. Angleški listi odgovarjajo nemškemu tisku in pravi, da je bilo ob istem času pobitih okoli 3.000.000 poljskih civilistov.

300 ameriških radijskih postaj je včeraj posvetilo daljšo oddajo Italiji in njenemu napredku pod Mussolinijev vladjo.

Norveški 9100 tonski parnik »Luna« je zadel na mino ob severni norveški obali in se potopil. Moštvo se je rešilo. — Tudi angleški parnik »Boxhill« se je potopil zaradi mine na severnem morju. Pri tem je izgubilo življenje 20 članov posadke.

Sneg je zapadel po vsej Italiji, tudi v Rimu in Napolju, kar je velika redkost, saj so se v Napolju ob tem času ponavadi kopali v morju. Sneg je padal v soboto vso noč.

Za 1.800.000 ton nemških trgovskih ladij čaka po raznih nevtralnih pristaniščih sveta. Ker ladje ne morejo več plačevati dragih pristaniških pristojbin, bodo morale izbirati ali naj se same potopijo ali pa naj se dajo zajeti angleškim in francoskim vojnimi ladjami, ki stražijo na svetovnih morjih.

Dva osebna vlaka sta trčila v Belgiji blizu Bruselja. 10 ljudi je bilo pri tem malo ranjenih. Rumunski kralj Karol je za Novo leto poslal svojemu narodu razglas, v katerem pravi, da bo Rumunija ohranila mir z vsemi narodi, da bo va branila vse, kar je njeneza.

Vesti 3. januarja

Nemčija računa spomladi imeti pod orožjem 5 milijonov vojakov popolnoma ali delno za vojskovanje. Tem 5 milijonov bo stalo nasproti 3 milij. Angležev in najmanj toliko Francozov.

Nemške oblasti so nenadoma prepovedale kazati v Španiji protiboljševiški film »Križarka Sebastopol«, ki ga je odposlanstvo nemškega propagandnega ministrstva predvajalo po raznih španskih krajih. Do prepovedi je prišlo zaradi zveze z Rusijo.

Nemška policija je izdala zaporno povelje proti slovitemu industrijcu Thyssenu, ki je s svojim denarjem omogočil narodnemu socializmu zmago. Možu, ki je pobegnil v Švico, so vzeli vse premoženje in ga dolže tatvine, goljufije, tihotapstva z devizami itd.

Angleško ministrstvo za vojno preskrbo je dozdej izdalo za nakupe raznega blaga okrog 200 milijard dinarjev.

Neka nemška vojna ladja je včeraj priplula v švedsko luko Trelborg ter tam izkrcala nekaj ubitih in ranjenih mornarjev.

Švedska je decembra meseca izgubila 11 trgovskih ladij zaradi podmornic in min.

Predsednik USA, Roosevelt, je izjavil danes časnikarjem, da upa, da bo njegov odposlanec pri sveti stolici, Taylor, uspel s svojo nalogo.

Angleška poročila iz Moskve pravijo, da je bil odstavljen že tudi novi poveljnik rdeče vojske na finskem bojišču, general Stern. Na njegovo mesto pa da je bil imenovan stari borec iz prvih časov boljševizma, maršal

Sovjetska Rusija si zelo prizadeva, da bi tudi Estonijo potegnila v vojno s Finsko, da bi Sovjeti lahko uporabljali vse estonsko ozemlje kot izhodišče na Finsko. Estonija se tega brani, češ, da nedavna pogodba s Sovjeti ne velja za finski primer, saj so boljševiki napadli Finsko.

Svet ni tako gost naseljen, da bi ne bilo moči najti življenjskega prostora za vse ljudi. Treba je samo dobre volje, je govoril norveški prestolonaslednik Olaf za Novo leto.

Promet skozi Šueški prekop je lani padel za 30% v primeri z predlanskim letom.

Zadnji požar v Vatikanu je nastal zaradi malomarnosti osebja, ki je popravljalo nekatere prostore.

Angleška vlada je že zdaj izdala določila o delni omejitvi porabe tekočega goriva za zasebni promet. Ta ukrep razlagajo samo kot previdnostni korak, ne pa kot znamenje, da bi Angliji tega goriva manjkalo.

Edinstvo med Anglijo in Francijo naj služi evropskim državam kot primer, kakšna bi morala biti bodoča federativna Evropa, za katero se Anglija in Francija v sedanji vojni valokujeta. Tako piše o pomenu zadnjega Daladirovega govora angleški tisk.

V Združenih državah je včeraj začel veljati zakon o delavskih pokojninah.

V Jeruzalemu so končali precej dela za obnovo cerkve Božjega groba, ki je bila v nevarnosti, da se podere. Pri obnovitvi so našli veliko dragocenih starin iz prve dobe krščanstva.

Ves svetovni tisk razpravlja o finski zmagi pri Suomisalmiju, in pravi, da je ta zmaga uspeh premljenega finskega vojnega načrta. Finci so sovjetsko vojsko spustili daleč naprej, potem pa pritisnili nanjo z obeh strani in ji pretrgali zvezo z ruskim zaledjem.

Po vsem južnem Tirolskem so začeli z veliko naglico pripravljati vse potrebno za preselelitev tistih Nemcev, ki so do 31. decembra glasovali za Nemčijo.

Nemške oblasti na Češkem izjavljajo, da so neresnične vse vesti, po katerih naj bi bilo zadnje čase na Češkem in Moravskem aretiranih nad 450 višjih in nižjih duhovnikov. Uradna izjava pravi, da uživajo Čehi v verskem pogledu in tudi sicer tako svobodo, kakor še nikdar poprej.

Anglija in Francija se pogajata s švedsko in Norveško za prevoz letal in vojnega materiala na Finsko, piše danski glavni dnevnik »Politikens«.

Nemški poslanik v Urugvajju je vložil pri tamniški vladi oster protest proti temu, da so urugvajske oblasti internirale nemško pomožno križarko »Tacoma«.

Italijanska vlada je ustanovila poseben komisariat za ribolov. Z novo ureditvijo ribje lova bo hočejo zagotoviti Italiji dva milijona centov rib, ko so jih dozdej morali vsako leto uvoziti iz tujine.

V Londonu je dopotovalo dansko gospodarsko zastopstvo, ki se bo pogajalo za sklenitev nove trgovske pogodbe z Anglijo.

Poluradno glasilo madžarske vlade »Pester Lloyd« prinaša v noveletni številki izjavo jugoslovanskega ministrskega predsednika Cvetkovića, ki napoveduje novo zbliznanje med Jugoslavijo in Madžarsko.

Ameriška zbornica se bo danes sešla na novo zasedanje, v začetku katerega bo prebrano pismo predsednika Roosevelta o bodoči ameriški politiki.

Tudi pri nas ni vse dovoljeno

Maribor, 2. januarja.

Pred velikim senatom mariborskega okrožnega sodišča se je nedavno zagovarjal 29letni delavec Jakob Judt iz Cervente v Banatu. Mož je v Mariboru razširjal alarmantne in neresnične vesti. Zaradi tega je bil obtožen po zakonu o zaščiti države in bil danes po tem zakonu obsojen na eno leto in pol robije in na tri leta izgube častnih državljanjskih pravic. Mož je sedaj menda spoznal, da tudi pri nas ni vse dovoljeno in da se je tudi v naši državi treba držati zakonov. Naj bo to opomin tistim, ki tudi radi razširjajo neresnične vesti, da jih dolga roka oblasti dosedaj še ni mogla zgrabiti za vrat.

Sovjetska ofenziva v Kareliji zaradi mraza odložena

Finska poročila govore o precejšnjem zatijju na bojiščih

London, 3. jan. o. Renterjev poseben dopisnik je poročal snoti iz Viborga, da je na Kalerijski ožini velik vihar, ki onemogoča vsako vojskovanje. Ofenziva, ki so jo začele sovjetske čete proti Mannerheimovi erti, je bila že v nedeljo ustavljena. Včeraj ni bilo videti ničesar nad bojiščem. Sovjetska letala so bila prisiljena ležati v hangarjih, ker je bilo letenje nemogoče. Finski častniki so snoti trdili, da morajo po njihovem mnenju Sovjeti za zdaj opustiti upanje, da bi predrl Mannerheimovo erto.

Zadnje vesti z bojišča pravijo, da se navzlic krajevnim borbam med finskiimi in sovjetskimi četami glavna sovjetska ofenziva na Mannerheimovi erti še ni začela. Po izjavah sovjetskih ujetnikov so Sovjeti vrgli že velik del svojih rezerv v boj, kar se da sklepati tudi po truplih padlih sovjetskih vojakov, ki so bili mlajši in boljše obločeni. Na številnih točkah bojišča sili sovjetsko poveljstvo vojske korakati pred tanki in čistiti minska polja, da tanki ne bi bili poškodovani.

Dva nova oddelka švedskih prostovoljcev sta zapustila včeraj Švedsko in odpotovala na Finsko. En oddelke sestavljajo prostovoljci-častniki, ki so pustili službo na švedskem, da bi lahko služili pod finsko zastavo. Drugi oddelke sestavljajo delavci iz vseh krajev Švedske.

Moskva, 3. jan. AA. Sporočilo generalnega štaba leningradskega vojnega okrožja se glasi: 2. januarja ni bilo na finskem bojišču važnejših dogodkov. Zaradi slabega vremena so sovjetske letalske sile izvedle samo nekaj oglednih poletov.

Helsinki, 3. januarja. o. Snodnje uradno poročilo finskega vojnega poveljstva pravi:

V prvih dveh dneh novega leta je bilo na vseh bojiščih dokaj mirno, razen patrolnih spopadov in topniškega ognja v Kareliji. Na vzhodni meji je prišlo severno od Ladoškega jezera do nekaj manjših napadov, pri katerih so finske čete znova zboljšale svoje postojanke na več mestih. Manjši sovjetski napad s podporo tankov pri Tolvajaeriju je trajal ves dan. Kraj Antiojoki, ki je služil sovjetskim četam za oporišče pri napadu, je ta dan večkrat menjal gospodarje. Finske čete so dobile v roke nekaj vojnega materiala, med njim tri težke strojnice, eno vojno kuhinjo ter 400 zimskih plaščev.

Pri Suomisalmiju finska vojska čisti na novo zasedeno ozemlje in preganja ostanke rdeče vojske proti meji. Na drugih delih bojišča so krožile patrole in streljali topovi.

Neka sovjetska vojna ladja je brez posebnega uspeha streljala na finsko obalno topništvo pri Kojivisu.

Sovjetsko letalstvo je bombardiralo nekaj mest, med njimi Abo in Uleabor. Nekaj civilistov je bilo ubitih in ranjenih, poleg varne škode. Na drugih krajih bombe niso povzročile posebne škode in niso zahtevale človeških žrtev. Finsko

letalstvo in topništvo je sestrelilo 7 sovjetskih bombnikov, kakor pritačo fotografije.

Havasov dopisnik poroča, da so se tri sovjetska letala spustila na finskem ozemlju zaradi slabega vremena in nepoškodovana prišla v roke Fincem.

Na skrajnem severu, kjer je mraza 40 stopinj so zastale vse vojaške akcije.

Pri Sali finske čete obkoljujejo nad 16.000 sovjetskih vojakov, kakor so to storile pri Suomisalmi, kjer so izvajale veliko zmago nad sovjetskimi četami. Smučarske čete s uspehom obkoljujejo sovjetske čete in uničujejo vse zveze z ostalo rdečo armado.

Na severu je položaj nejasen. Eni poročevalci trdijo, da so Finci že v posesti mesta Petsama, razen južnega dela, drugi poročevalci pa, da so finske čete še celih 25 milj od Petsama.

Parnik „Jožef Stalin“ - slika družabnega reda v Sovjetski Rusiji

Amsterdam, 3. januarja. Havas: Parnik »Jožef Stalin«, ki ga je naredila neka holandska ladjedelnica po načrtih, ki jih je izdelal sovjetski trust »Sovkonflot« daje točno sliko sovjetskega socialnega reda »brez razredov«. Ladja »Jožef Stalin«, ki ima 8950 ton, je namenjena za plovbo med Vladivostokom in Petropavlovskom, torej za čisto sovjetski promet. Navzlic vsemu govorjenju, da v Sovjetiji ni nobenih socialnih razlik, ima ladja 4 razrede, ki kažejo glede ureditve največje razlike. Na eni strani razkošne kabine, obložene z dragocenim lesom in oskrbljene z vsemi mogočimi udobnostmi, na drugi strani pa prostore za potnike najnižjega razreda, kjer ni niti umivalnikov, oziroma za 500 potnikov je komaj 20 umivalnikov. Na ladji je veliko radijskih zvočnikov, ki jih pa ni mogoče izključiti ali vključiti po želji potnikov. Mehaniki in častniki imajo svojo jedilnico in svoj klub, ki je popolnoma ločen od prostorov ostale posadke. Razkošni prostori so napravljeni tako, da sploh ni nobenih zveznih vrat s prostori najnižjega razreda.

Nepoznani ljudje so minulo soboto med poizkusno vožnjo izobesili na rdeči ladji finsko zastavo. Sovjetski tehniki niso hoteli prevzeti ladje, češ da ima napake. Noben tehnični strokovnjak ali sovjetski mornar, ki so prispeli že pred tedni v Amsterdam, da bi bili poučeni o konstrukciji ladje, ne more nikoli sam iti v mesto, ker ga vedno spremljajo člani GPU, ki vodi mornarie na skupne sprehode.

